

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Методичні рекомендації
до підготовки та захисту творчих проєктів
спеціальності: 026 «Сценічне мистецтво»
ОПП «Театральне мистецтво»**

Затверджено
на засіданні кафедри акторської
майстерності
Протокол № 1 від 28.08.2024 р.
Завідувач кафедри
 Г. В.ЛОКАРОВА

Затверджено
на засіданні науково-методичної
ради факультету СПП
Протокол № 2 від 26.08.2024 р.

Голова НМР факультету
 І.В.КОЗИЧ

Запоріжжя

2024

Методичні рекомендації до підготовки та захисту творчих проєктів спеціальності: 026 «Сценічне мистецтво» освітньо-професійної програми «Театральне мистецтво». Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2024. 27 с.

Розробники:

- Локарева Г.В. – зав. кафедри акторської майстерності, доктор, педагогічних наук, професор;
- Стадніченко Н.В. - доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри акторської майстерності, заслужена артистка України;
- Соколовська Н.П – старший викладач кафедри акторської майстерності, заслужена артистка України.

Рецензенти:

- Козич І.В. - голова НМР факультету СПП, доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології освітньої діяльності;
- Гончаренко Ю.В. – доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри акторської майстерності

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Етапи підготовки творчого проєкту.....	8
Порядок проведення підсумкової атестації.....	13
Критерії оцінювання.....	15
Література.....	26

I. Вступ

Згідно з освітньо-професійною програмою «Театральне мистецтво» спеціальності 026 «Сценічне мистецтво» атестація здобувачів ступеня вищої освіти магістра у Запорізькому національному університеті здійснюється у формі захисту творчих проєктів та завершується присудженням ступеня магістра із присвоєнням освітньої кваліфікації: магістр сценічного мистецтва та видачею диплома державного зразка.

Творчий проєкт це самостійний індивідуальний/колективний продукт (театральна вистава або дійство), в якому реалізуються завдання творчого характеру, спрямованих на створення унікального продукту, що вимагає застосування як теоретичних знань, так і практичних навичок, а також виявлення оригінальності, креативності та інноваційного художнього рішення та припускає вільний і часом нетрадиційний підхід до його виконання та сценічної презентації.

Індивідуальний проєкт готується одноосібно. До проєкту можуть бути залучені інші здобувачі освіти. Автор проєкту представляє комплексний функціонал: режисера, актора, постановника, гримера, костюмера тощо, необхідний для демонстрації проєкта.

Колективний проєкт готується усім театральним курсом. Робота організується та проводиться керівниками курсу. Між здобувачами освіти розподіляються ролі театральної вистави.

Атестація здійснюється на підставі оцінювання рівня досягнення програмних результатів навчання, сформованості програмних компетентностей магістра сценічного мистецтва.

У процесі атестації визначається рівень здатності здобувачів ступеня вищої освіти магістра розв'язувати спеціалізовані завдання та практичні проблеми професійної діяльності у галузі сценічного мистецтва.

Зміст творчого проєкту як підсумкової атестації спрямований на комплексну перевірку та визначення рівня досягнутих здобувачем результатів навчання за ОПП «Театральне мистецтво» ЗНУ у контексті знаннєвого

компоненту, інформаційно-аксіологічного підходу та з позиції рефлексивної психології творчості розглядаються теоретичні та практичні аспекти опанування художньо-технологічним змістом практичного застосування набутих компетентностей, розуміння категоріальних зв'язків між поняттями, специфіки професійних завдань фахівця, здатність диференціювати базові змісти певних художньо-естетичних видів інформації театрального мистецтва.

Структура підсумкової атестації

Під час підсумкової атестації здобувач ступеня вищої освіти магістра має продемонструвати належний рівень досягнення результатів навчання та сформованості програмних компетентностей, що визначені освітньо-професійною програмою «Театральне мистецтво» ЗНУ другого (магістерського) рівня вищої освіти:

ЗК1. Здатність комунікувати з колегами даної галузі щодо наукових та професійних досягнень як на загальному рівні, так і фаховому рівні та здатність працювати автономно.

ЗК2. Здатність робити усні та письмові науково-методичні повідомлення, обговорювати професійні та наукові теми українською й англійською мовами, працювати в міжнародному контексті.

ЗК3. Здатність формулювати (у формі презентації чи звіту) нові гіпотези та наукові завдання в галузі культури та театрального мистецтва, обирати належні напрями та відповідні методи для їх розв'язання, враховуючи наявні ресурси. Проводити аналіз естетичних запитів глядачів.

ЗК4. Здатність сприймати нові знання в галузі культури та мистецтва, інтегрувати їх з тими, що набуті, орієнтуватися на професійному рівні в певній вузькій галузі театрального мистецтва.

ЗК5. Здатність здійснювати аргументований критичний аналіз вистав, готувати театральні-критичні матеріали різного жанру.

ЗК6. Здатність до володіння сучасними викладацькими методиками, що використовуються на практиці, ефективного застосування основних педагогічних технологій

ЗК7. Здатність розробляти та керувати проєктами, проявляти наставницькі та лідерські навички, та визначати творчі можливості та перспективи розвитку театрального колективу.

ЗК 8. Здатність виконувати пошук джерел щодо професійної діяльності, критично аналізувати, екстраполювати, базуючись на фахових знаннях. Здатність користуватися науковою літературою, архівними матеріалами, займатися самоосвітою.

ЗК9. Здатність створювати умови для творчої атмосфери в колективі і вияву повної реалізації здібностей художньо-виробничого персоналу.

ЗК10. Здатність приймати обґрунтовані рішення та виробляти стратегію театральної діяльності з урахуванням її основних професійних принципів та методів.

СК1. Здатність втілювати режисерський та акторський задум засобами виразності театального мистецтва; відчувати природу та характер відтвореної події, властивий їй темпоритм.

СК2. Здатність планувати організацію театального процесу, здійснювати поетапність пошуку художнього вирішення постановки творів усіх видів і жанрів на високому мистецькому рівні.

СК3. Здатність творчо втілювати сценічні завдання режисера, балетмейстера, постановника пластики, постановника музичних (вокальних) номерів.

СК4. Здатність уявити запропоновані обставини п'єси та ролі, чітко визначити місце персонажа в системі образів п'єси.

СК5. Здатність створити творчий задум ролі, визначити її перспективу, здатність самостійно працювати над роллю.

СК6. Здатність аналізувати тексти літературних творів та адаптувати їх в театральній діяльності.

СК7. Здатність до застосування навичок вокальної майстерності, використання жанрів, стилів та видів вокального мистецтва під час створення сценічного образу у процесі вокально-виконавської діяльності; створення вокально-сценічних форм на основі методів та основ драматургії.

СК8. Здатність застосовувати раціональні прийоми пошуку, відбору, систематизації драматургічної дії; використовувати власні навички та вміння в розробці літературної програми, режисерського сценарію, постановчого та календарного планів створення вистави.

СК9. Здатність виявляти тенденції розвитку сучасного театрального процесу, орієнтуватися в усій різноманітності сценічно-театральної, драматургічної, театрознавчої діяльності.

СК10. Здатність розкривати художньо-змістову концепцію та своєрідність театральних вистав різних жанрів, напрямів, стилів, а також володіти методикою викладання мистецьких дисциплін.

СК11. Здатність вести професійний діалог з партнером та режисером в процесі роботи над виставою, аналізувати та синтезувати творчі пошуки та задуми.

СК12. Здатність до використання видів, жанрів та стилістичних особливостей хореографічного мистецтва у створенні сценічного образу, володіння лексичною мовою різних видів танців та навичками імпровізаційно-творчого підходу до застосування естетично-забарвлених рухів у відтворенні сценічних персонажів, створення танцювальних творів на основі методів і законів драматургії.

ПР1. Бути готовим забезпечувати нагальні духовні та естетичні потреби суспільства засобами театрального мистецтва та кіномистецтва.

ПР2. Бути здатним до роботи з науковими філософськими, мистецтвознавчими, педагогічними літературними джерелами з метою дослідження та критичного аналізу актуальних культурно-мистецьких процесів і явищ, користуючись професійною термінологією.

ПР3. Застосовувати набуті теоретичні знання і узагальнені результати власних наукових досліджень для генерування нових ідей та їх реалізації у творчо-виробничій діяльності, розробляти ідейно-тематичну концепцію вистави.

ПР4. Комунікувати в усній і письмовій формі державною та іноземною мовами, виходячи із цілей і ситуацій професійного спілкування.

ПР5. Бути здатним до створення ідейного задуму та практичної реалізації на високому художньому рівні синтетичних за своєю природою творчих сценічних проєктів різноманітних видів і жанрів.

ПР6. Уміти планувати та організовувати виробничий процес реалізації творчого проєкту, розробляти, формувати, контролювати основні періоди його втілення, забезпечувати поетапність пошуку вірного сценічного рішення.

ПР7. Володіти вмінням використовувати набуті знання та навички для створення літературного сценарію, режисерської експлікації майбутнього проєкту, постановчого плану реалізації творчого задуму.

ПР8. Володіти управлінськими навичками упродовж роботи над проєктом, нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах у професійній діяльності.

ПР9 Здійснювати теоретичні дослідження в напрямі специфіки фахової діяльності актора, застосовувати набуті знання з психології творчості, психології мистецтва для виявлення і трансляції художньо-естетичної інформації проєкту.

ПР10. Уміти застосовувати методологічні засади та методику здійснення наукових досліджень; застосовувати раціональні прийоми пошуку, відбору, систематизації та використання інформації.

ПР11. Визначати можливості та перспективи особистого творчого розвитку, володіти основними засобами психологічної саморегуляції.

ПР12. Здатність передавати знання та практичний сценічний досвід різноманітними методами та засобами театральної педагогіки; здійснювати лекційну та освітньо-просвітницьку роботу щодо театрального мистецтва.

ПР13. Здатність до ефективної діяльності в колективі в процесі створення синтетичного за своєю природою сценічного твору, керівництва роботою і /або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.

ПР14. Бути здатним виявляти тенденції розвитку сучасного театрального процесу, орієнтуватися в різноманітності творчої діяльності фахівців у галузі театру, кіно, музики, літератури, образотворчого мистецтва оперувати системою специфічних засобів виразності в процесі роботи над сценічним проєктом, спираючись а спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у театральній сфері.

ПР15. Бути здатним обирати засоби мистецького (сценічного) самовираження відповідно творчому задуму.

ПР16. Уміти креативно мислити, генерувати ідеї, відповідно до викликів соціуму, бути рішучим у провадженні нових стратегій їх реалізації.

ПР17. Уміти органічно, цілеспрямовано діяти в умовах творчого вимислу, втілювати сценічні завдання режисера, постановника хореографічних та вокальних номерів.

ПР18. Знати зміст і специфічні особливості мистецької педагогіки; володіти формами та методами викладання мистецьких дисциплін та вміннями управляти навчальним процесом у вищій школі як складним, непередбачуваним, що потребує нових стратегічних підходів.

ПР19. Знати професійні комунікативні технології, використовувати їх у творчо-педагогічній діяльності, доносити до фахівців театральної сфери інформацію, ідеї, результати власного досвіду.

ПР20. Вміти публічно презентувати результати власної творчої (інтелектуальної) діяльності в Україні та за її межами.

ПР21. Самостійно підвищувати власну педагогічну та професійну майстерність, спрямовувати зусилля на створення іміджу висококваліфікованого фахівця.

З метою забезпечення повної та ґрунтовної оцінки якісного рівня теоретичної та практичної підготовки здобувачів вищої освіти підсумкова

атестація зі спеціальності 026 «Сценічне мистецтво» освітньо-професійної програми «Театральне мистецтво» для магістерського рівня вищої освіти, представляє підготовку і демонстрацію комплексу індивідуальних та колективних творчих проєктів. Теми творчих проєктів, як кваліфікаційних вистав, визначаються керівниками курсів спільно із здобувачами до кінця першого семестру першого курсу магістратури та затверджуються наказом ректора.

Під час реалізації індивідуального та колективного творчих проєктів здобувачі демонструють сформованість професійних умінь та навичок, що забезпечують якість показу творчих проєктів:

- Уміння аналізувати літературний твір: визначати жанрові особливості, розкривати специфіку авторського стилю.

- Уміння розробляти ідейно-тематичну концепцію творчого проєкту, визначати сутність сценічного конфлікту.

- Уміння використовувати набуті знання та навички для розробки режисерської експлікації – задуму майбутнього проєкту, постановчого плану, календарного плану роботи над проєктом.

- Уміння створити творчий задум ролі, визначити її перспективу, здатність самостійно працювати над роллю.

- Уміння використовувати вербальні і невербальні засоби професійного спілкування в усіх його аспектах на сценічному майданчику в процесі репетицій.

- Володіння навичками органічної, цілеспрямованої психофізичної дії в запропонованих обставинах п'єси і ролі.

- Уміння створювати сценічний характер: визначати перспективу ролі, надзавдання ролі, наскрізну дію, місце персонажа в системі образів п'єси; будувати логіку його поведінки.

- Уміння використовувати різні техніки сценічного бою: техніку взаємодії руху і слова; техніку виконання сценічних трюків; техніку володіння сценічною зброєю; техніку сценічного бою без зброї.

- Уміння творчо інтерпретувати і втілювати сценічні завдання режисера, постановника пластичних етюдів, хореографічних номерів; виконувати сольні вокальні твори та партії в ансамблі в колективному проєкті.

- Уміння пояснювати, демонструвати і відстоювати особисту позицію у творчому процесі, використовуючи державну мову.

II. ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ

Підсумкова атестація складається з двох частин.

1. *Практична частина:* представляє комплекс індивідуальних та колективних творчих проєктів.

2. *Теоретична частина:* аналіз роботи над індивідуальним проєктом, який представляє студент у практичній компоненті екзамену, подається у письмовій формі.

Робота над практичною частиною відбувається впродовж трьох семестрів відповідно етапам підготовки та здійснюється в межах освітніх компонентів : майстерність актора, сценічна мова, хореографія, вокальний ансамбль та сольний спів, підготовка до творчого проєкту. Вибір тем колективних і індивідуальних творчих проєктів та розподіл ролей здійснюється з урахуванням особистісно професійних якостей здобувачів освіти, а також з подальшими фаховими уподобаннями на перспективу професійної театральної діяльності.

Покази вистав це - перевірка сформованості фахових компетентностей та рівня практичної підготовки здобувачів вищої освіти, що забезпечують їх професійну діяльність як акторів у театрах та закладах культури різного типу: музично-драматичному, театрі юного глядача; у кіно; у філармонії як артистів розмовного жанру, в якості дикторів на радіо, телебаченні, під час виконання ролей у кваліфікаційних виставах, а також представлення вмінь пояснювати, демонструвати і відстоювати особисту позицію у творчому процесі.

Робота над теоретичною частиною розпочинається з другого семестру. Завершальний етап – текстуальне оформлення аналізу роботи над індивідуальним творчим проєктом, здійснюється під час виробничої практики у третьому семестрі.

Аналіз роботи над індивідуальним проєктом це демонстрація здатності здійснювати теоретичні дослідження в напрямі специфіки фахової діяльності актора, застосовувати набуті знання з психології творчості, для виявлення і трансляції художньо-естетичної інформації проєкту; здатності до роботи з науковими філософськими, мистецтвознавчими, педагогічними літературними джерелами з метою дослідження та критичного аналізу актуальних культурно-мистецьких процесів і явищ, користуючись професійною термінологією; вміти публічно презентувати результати власної творчої (інтелектуальної) діяльності; застосовувати набуті теоретичні знання і узагальнювати результати власної творчої діяльності, генерувати нові ідеї та їх реалізувати у творчо-виробничій діяльності, розробляти ідейно-тематичну концепцію вистави.

2.1. Підготовка індивідуальних та колективних творчих проєктів

Підготовка індивідуальних та колективних творчих проєктів починається з першого семестру навчання за магістерською програмою і має наступні етапи:

1. Вибір літературної основи та створення постановчого плану вистави

- вибір літературної основи для майбутнього проєкту (драматичний, прозовий, поетичний твір). Визначення критеріїв вибору драматургічного матеріалу. Колективне читання та обговорення вибраного матеріалу (літературних творів). Обґрунтування вибору того чи іншого літературного твору як літературної основи для здійснення постановки майбутнього проєкту.

- створення «постановчого плану» майбутнього проєкту. Проведення літературного, ідейно-тематичного та «дієвого аналізу» п'єси – визначення «фабули», «сюжетної лінії», «теми» та «ідеї», «надзавдання», «наскрізної дії»,

«контрдії», «запропонованих обставин» майбутнього проєкту та окремо взятої частини чи епізоду.

- «Застільний період» роботи над виставою – теоретична та практична підготовка до репетицій на сценічному майданчику. Вивчення біографії автора, «запропонованих обставин» створення обраного літературного твору, особливостей «авторського стилю». Розподіл ролей. Обговорення з кожним учасником характеру «дійової особи» п'єси, яка в перспективі має стати «художнім образом». Створення акторами «роману життя» кожного персонажа.

2. Аналіз драматургічного матеріалу:

- читання та обговорення тексту, взятого за літературну основу майбутнього проєкту. Вивчення взаємовідносин персонажів. Створення системи спілкування сценічних героїв та «професійного спілкування» кожного актора-виконавця.

- робота над текстом як засобом вербального професійного спілкування актора. Використання слова як збудника образного мислення, фантазії та уяви, як інструмента впливу на партнера та на глядача, налагодження з ними діалогічного спілкування.

- «дієвий аналіз» літературного матеріалу, відповідно до його складових. «Аналіз дії» та «аналіз дією» як етапи роботи над реалізацією творчого колективного задуму. Визначення «сценічних подій» («вихідної», «основної», «головної») всієї вистави та кожного окремо взятої сцени.

3. «Етюдний метод» роботи над проєктом, роллю.

- визначення сценічної поведінки персонажів на основі створеного акторами «роману життя» кожного з них, побудова мізансцен з урахуванням схеми їх взаємовідносин у межах літературного твору, як форми зовнішнього прояву «основного конфлікту» та характеру взаємовідносин сценічних героїв.

- робота актора над створенням художнього образу. Пошук «засобів сценічної виразності» для трансляції специфічних рис характеру персонажа,

«характерності» – зовнішньої, внутрішньої, мовної, пластичної у межах означеного жанру проєкту та «запропонованих обставин», продиктованих автором літературного твору та інтерпретованих режисером і акторами.

- визначення «архітекτονіки сценічного твору» («експозиція», «зав'язка», «розвиток дії», «кульмінація», «розв'язка»).

- визначення подій та вчинків сценічних героїв на кожному етапі розвитку сюжету. Уточнення «наскрізної дії» та «контрдії» для проєкту та окремих епізодів з метою створення робочих «етюдів», що уможливають всебічне дослідження «сценічних подій» та вибору найбільш оптимального варіанту рішення творчого задуму.

4. Робота актора над роллю в процесі професійного спілкування упродовж репетиційного періоду.

- «аналіз дією» як перевірка відповідності теоретичних припущень розвитку сюжетної лінії, процесу формування характерів сценічних героїв, здійснених у «застільному періоді» та уточнення «засобів виразності» та «сценічних пристосувань», що сприятимуть найбільш глибокому розкриттю характерів сценічних героїв.

- робота над формуванням робочих взаємовідносин у процесі професійного спілкування упродовж репетиційного періоду, що є реалізацією одного з основних принципів театру – «принципу колективності».

- робота актора над напрацюванням «кінострічки внутрішніх бачень» у процесі опанування авторського тексту та їх трансляція засобами «вербального» та «невербального» спілкування. Опанування «пластичного малюнка ролі», «музичної партитури» та образотворчої складової, завдяки чому реалізовується принцип «синтетичності театру».

5. Робота актора над створенням художнього образу.

- використання набутих теоретичних знань та практичних професійних вмінь і навичок «професійного спілкування» у роботі над окремими сценами та

завершеними розділами (діями) обраного для роботи літературного твору. Використання актором «органічності» сценічного існування, «засобів внутрішньої та зовнішньої виразності» як інструмента реалізації процесу професійного спілкування («пластична» та «мовна характеристика», «темпоритмічні», фізичні та психологічні особливості «сценічного характеру» тощо).

- опанування основних «принципів сценічної дії» та її «видів» у процесі роботи над втіленням сценічного характеру.

- реалізація навичок спрямування сценічної дії як необхідної складової професійного спілкування актора, на виконання актором «творчого завдання» через активний вплив на партнера та глядача, що є реалізацією «принципу активності та дії».

- напрацювання «внутрішнього монологу» персонажа та прийомів його трансляції завдяки використанню широкого спектру засобів вербального та невербального професійного спілкування актора. Створення «етюдів» для пошуку форм і засобів «зовнішньої трансляції» внутрішнього монологу персонажа як інструмента спілкування актора з глядачами.

6. Реалізація набутих вмінь та навичок професійного спілкування як визначальної складової творчої діяльності у процесі створення проєкту та його сценічного втілення.

- оцінка результатів роботи з формування процесу професійного спілкування актора протягом репетиційного періоду.

- спілкування з партнерами та колегами – (суб'єкт - суб'єкт), спілкування зі «сценічними об'єктами» – світло, музика, глядач (суб'єкт - об'єкт), з предметами, що знаходяться на сценічному майданчику – «реквізит», деталі костюму, деталі «декорації» (суб'єкт - предмет).

- робота над усуненням недоліків сформованості вербальних і невербальних засобів «професійного спілкування у більшості його аспектів.

- уточнення завдань професійного спілкування у процесі роботи над виставою. Формування навичок аналітичного сприйняття актором критичних зауважень як важливої складової професійної діяльності.

- демонстрація опанування вмінь та навичок професійного спілкування у всіх його аспектах у процесі демонстрації проєкту на сцені «навчального театру». Реалізація «принципу перевтілення» як завершального етапу створення сценічного образу.

ІІІ. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ

3.1. Представлення практичної частина

Практична частина підсумкової атестації відбувається у змішаній формі: демонстрація екзаменаційній комісії *відеозапису* індивідуальних творчих проєктів; демонстрація колективних творчих проєктів у форматі офлайн. Участь здобувачів освіти у творчих проєктах відбувається згідно наказу про затвердження тематики вистав (творчих проєктів).

Відеозапис індивідуальних та колективних творчих проєктів подається комісії за п'ять днів до дати визначеної графіком проведення захисту творчих проєктів..

3.2. Представлення теоретичної частина

Здобувач ступеня вищої освіти магістра представляє екзаменаційній комісії аналіз роботи над індивідуальним творчим проєктом, створений на основі отриманих знань з наступних компонент освітньої програми:

- «Майстерність актора»,
- «Сценічна мова»,
- «Хореографія»,
- «Психологія творчості»,

- «Вокальний ансамбль та сольний спів».

3.3. Аналіз роботи над індивідуальним творчим проєктом виконується в письмовій формі за такою структурою:

підготовчий етап:

- визначення ідеї(концепції) проєкту, пошук літературного матеріалу (аналіз та обробка);

організаційний етап:

- визначення мети проєкту, завдань та етапів його реалізації;
- аналіз драматургічного матеріалу;
- створення постановчого плану вистави;
- визначення технічних засобів втілення проєкту;

творчо- реалізаційний етап:

- художньо-просторове вирішення проєкту (декорації, світло, звукове оформлення);
- визначення «архітекτονіки театрального проєкту» («експозиція», «зав'язка», «розвиток дії», «кульмінація», «розв'язка»);
- побудова мізансцен з використанням етюдного методу як спосіб демонстрації взаємовідносин персонажів;
- формування характеру сценічного персонажа (етапи роботи над роллю);
- робота над гримом та костюмом сценічного персонажа;

завершальний етап:

- самоаналіз недоліків та досягнень, виявлених у роботі над проєктом (рефлексія власної творчої діяльності).

Аналіз роботи над творчим індивідуальним проєктом подається комісії у письмовій формі за п'ять днів до дати, визначеної графіком проведення підсумкової атестації.

3.4. Захист практичної та теоретичної частин перед

екзаменаційною комісією

Захист відбувається згідно дати, визначеної графіком проведення підсумкової атестації з використанням платформи ZOOM за наданим ідентифікатором в СЕЗН ЗНУ.

Практична та теоретична частини підсумкової атестації, здійснюється в змішаному форматі: режим онлайн та офлайн.

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Творчі проекти оцінюється за 100-бальною системою.

Практична та теоретична частини оцінюються кожна у 100 балів. Оцінка кваліфікаційного екзамену є середнім балом суми за теоретичну та практичну частини.

Критерії оцінювання практичної частини

90-100 балів:

- здобувач вищої освіти дотримується правил логіки розвитку характеру сценічного персонажа відповідно до запропонованих обставин ролі (використання логічних наголосів, логічних пауз і т. д.);

- здобувач вищої освіти демонструє вільне володіння прийомами невербального спілкування та широко їх використовує з метою розкриття авторського та режисерського творчого задуму (широка інтонаційна палітра у розкритті підтексту, чітка жестикуляція, багата емоційна палітра, мімічна виразність, наявність кінострічки внутрішніх бачень, дотримання темпоритмічного малюнка ролі, демонстрація власної творчої позиції тощо);

- здобувач вищої освіти демонструє знання правил орфоепії у процесі проголошення тексту ролі, високу культуру мовлення, дикційну чіткість та

артикуляційну виразність упродовж вербального спілкування у межах вистави, відсутність голосових та дикційних вад;

- здобувач вищої освіти уміє налагоджувати контакт з глядачами, враховувати емоційні реакції глядачів у процесі виконання ролі у кваліфікаційній виставі;

- здобувач вищої освіти демонструє внутрішню та зовнішню свободу сценічної поведінки в запропонованих обставинах вистави та ролі;

- здобувач вищої освіти ступеня магістр демонструє наявність розвинутого музичного слуху, голосу, високий рівень виконання вокальних партій у дипломній виставі;

- здобувач вищої освіти має хороші фізичні дані та широкий спектр вмінь та навичок і використовує їх для розкриття характеру сценічного персонажа в музичній або хореографічній виставі.

85-89 балів:

- здобувач вищої освіти дотримується правил логіки розвитку характеру сценічного персонажа відповідно до запропонованих обставин ролі (використання логічних наголосів, логічних пауз і т. д.);

- здобувач вищої освіти демонструє вільне володіння прийомами невербального спілкування та широко їх використовує з метою розкриття авторського та режисерського творчого задуму (широка інтонаційна палітра у розкритті підтексту, чітка жестикуляція, багата емоційна палітра, мімічна виразність, наявність кінострічки внутрішніх бачень, дотримання темпо-ритмічного малюнка ролі, демонстрація власної творчої позиції тощо);

- здобувач вищої освіти допускає незначні помилки у проголошенні тексту ролі, що свідчить про не досить повне володіння правилами орфоепії, демонструє дикційну чіткість та артикуляційну виразність проголошення тексту упродовж вербального спілкування у межах вистави, відсутність голосових та дикційних вад;

- здобувач вищої освіти уміє налагоджувати контакт з глядачем, але інколи не враховує емоційні реакції, що призводить до втрати контакту з глядачами у процесі виконання ролі та трансляції вистави;

- здобувач вищої освіти ступеня магістр демонструє внутрішню та зовнішню свободу сценічної поведінки у запропонованих обставинах вистави та ролі;

- здобувач вищої освіти демонструє наявність розвинутого музичного слуху, голосу, високий рівень виконання вокальних партій у дипломній виставі;

- здобувач вищої освіти має хороші фізичні дані та розвинуте почуття ритму, демонструє їх під час виконання ролі в музичній або хореографічній виставі.

75-84 балів:

- здобувач вищої освіти допускає порушення правил логіки розвитку характеру сценічного персонажа відповідно до запропонованих обставин ролі (використання логічних наголосів, логічних пауз і т. д.);

- здобувач вищої освіти демонструє вільне володіння прийомами невербального спілкування та широко їх використовує з метою розкриття авторського та режисерського творчого задуму (широка інтонаційна палітра у розкритті підтексту, чітка жестикуляція, багата емоційна палітра, мімічна виразність, наявність кінострічки внутрішніх бачень, дотримання темпо-ритмічного малюнка ролі, демонстрація власної творчої позиції тощо); порушення логіки сценічної поведінки у створеному етюді;

- здобувач вищої освіти допускає незначні помилки у проголошенні тексту ролі, що свідчить про не досить повне володіння правилами орфоепії, демонструє дикційну чіткість та артикуляційну виразність проголошення тексту упродовж вербального спілкування у межах вистави, відсутність голосових та дикційних вад;

- здобувач вищої освіти уміє налагоджувати контакт з глядачами, але інколи не враховує емоційні реакції глядачів, що призводить до втрати цього контакту у процесі виконання ролі та трансляції вистави;

- здобувач вищої освіти демонструє наявність розвинутого музичного слуху, голосу, високий рівень виконання вокальних партій у дипломній виставі;

- студент має хороші фізичні дані та демонструє їх під час виконання ролі в музичній або хореографічній виставі.

71-74 бали:

- здобувач вищої освіти допускає суттєві порушення правил логіки розвитку характеру сценічного персонажа відповідно до запропонованих обставин ролі (використання логічних наголосів, логічних пауз і т. д.);

- здобувач вищої освіти демонструє не досить вільне володіння прийомами невербального спілкування та обмежено їх використовує з метою розкриття авторського та режисерського творчого задуму (обмежена інтонаційна палітра у розкритті підтексту, нечітка жестикуляція, скупа емоційна палітра, в'яла міміка, відсутність безперервної кінострічки внутрішніх бачень, недотримання темпо-ритмічного малюнка ролі, невміння виявляти власну творчу позицію тощо);

- здобувач вищої освіти допускає помилки у проголошенні тексту ролі, що свідчить про не досить повне володіння правилами орфоепії, демонструє дикційну нечіткість та артикуляційну невиразність проголошення тексту упродовж вербального спілкування у межах вистави за відсутності голосових та дикційних вад;

- здобувач вищої освіти не намагається налагоджувати контакт з глядачами, не враховує емоційні реакції глядачів на сценічні події, що призводить до порушення процесу професійного спілкування у процесі виконання ролі та трансляції вистави;

- здобувач вищої освіти демонструє невисокий рівень виконання вокальних партій у дипломній виставі, маючи при цьому розвинутий музичний слух та голосові дані;

- здобувач вищої освіти неповністю використовує власні можливості для створення сценічного образу, маючи хороші фізичні дані.

60-69 балів:

- здобувач вищої освіти допускає грубі порушення правил логіки розвитку характеру сценічного персонажа відповідно до запропонованих обставин ролі (неточне використання логічних наголосів, логічних пауз і т. д.);

- здобувач вищої освіти неповністю володіє прийомами невербального спілкування та обмежено їх використовує, не розкриваючи авторський та режисерський задум (обмежена інтонаційна палітра у розкритті підтексту, нечітка жестикуляція, скупа емоційна палітра, в'яла міміка, відсутність безперервної кінострічки внутрішніх бачень, недотримання темпо-ритмічного малюнка ролі, невміння виявляти власну творчу позицію тощо);

- здобувач вищої освіти допускає орфоепічні та дикційні помилки у проголошенні тексту ролі, що свідчить про незнання правил орфоепії, відсутність стабільної роботи над розвитком дикційних та артикуляційних навичок, необхідних для професійного спілкування;

- здобувач вищої освіти не володіє навичками налагодження контакту з глядачами, не враховує емоційні реакції глядачів на сценічні події, що порушує процес професійного спілкування під час вистави;

- здобувач вищої освіти демонструє невисокий рівень виконання вокальних партій у дипломній виставі, має не досить розвинутий музичний слух та невиразні голосові дані;

- здобувач вищої освіти не вміє використовувати власні фізичні можливості для створення сценічного образу, за відсутності необхідних навичок.

35-59 балів:

- у здобувача вищої освіти відсутня логіка розвитку характеру сценічного персонажа відповідно до запропонованих обставин ролі (неправильне використання логічних наголосів, логічних пауз і т. д.);
- у здобувача вищої освіти явно виражені дикційні вади, наявність артикуляційної млявості як наслідок недостатньої самостійної роботи;
- у здобувача вищої освіти відчувається напруження психофізичного апарату, що є результатом недостатньої самостійної роботи;
- у здобувача вищої освіти не розвинені навички використання невербальних засобів спілкування для розкриття творчого задуму (обмежена інтонаційна палітра у розкритті підтексту, нечітка жестикуляція, скупа емоційна палітра, в'яла міміка, відсутність безперервної кінострічки внутрішніх бачень, недотримання темпо-ритмічного малюнка ролі, невміння виявляти власну творчу позицію тощо);
- здобувач вищої освіти демонструє низький рівень виконання вокальних партій у дипломній виставі, має не досить розвинутий музичний слух та невиразні голосові дані;
- здобувач вищої освіти не вміє використовувати власні фізичні можливості для створення сценічного образу, за відсутності необхідних навичок.

1-34 бали:

- у здобувача вищої освіти відсутня логіка розвитку характеру сценічного персонажа відповідно до запропонованих обставин ролі (використання логічних наголосів, логічних пауз тощо);
- у здобувача вищої освіти спостерігається наявність дикційних вад, відсутність прагнення їх виправлення, артикуляційна млявість як наслідок недостатньої самостійної роботи;
- у здобувача вищої освіти відсутні навички використання невербальних засобів спілкування для розкриття власного задуму (обмежена інтонаційна

палітра у розкритті підтексту, нечітка жестикуляція, скупа емоційна палітра, в'яла міміка, відсутність безперервної кінострічки внутрішніх бачень, недотримання темпо-ритмічного малюнка ролі, невміння виявляти власну творчу позицію тощо);

- здобувача вищої освіти демонструє низький рівень виконання вокальних партій у дипломній виставі, відсутність музичного слуху та голосу.

- здобувача вищої освіти не володіє необхідними вміннями та навичками для створення сценічного образу засобами хореографії;

- у здобувача вищої освіти відсутня мотивація щодо власної професійної реалізації в галузі сценічного мистецтва.

Критерії оцінювання теоретичної частини

90-100 балів:

- здобувач вищої освіти демонструє розуміння актуальності вибору п'єси, обраної для кваліфікаційної вистави та аргументує його;

- здобувач вищої освіти демонструє свідоме, глибоке засвоєння і розуміння теоретичного програмного матеріалу з дисципліни «Майстерність актора», вільно володіє професійною термінологією;

- здобувач вищої освіти демонструє знання етапів роботи над роллю методом «дієвого аналізу»;

- здобувач вищої освіти демонструє знання законів логіки розвитку характеру «сценічного персонажа» в «запропонованих обставинах» п'єси і ролі;

- здобувач вищої освіти демонструє вміння створювати схему сценічного спілкування свого персонажа в загальній системі взаємовідносин між дійовими особами п'єси;

- здобувач вищої освіти демонструє вміння аналізувати зміст художньо-естетичної інформації, яку транслює глядачеві в процесі «сценічної дії»;

- здобувач вищої освіти теоретично обґрунтовує вибір гриму та костюму для «сценічного персонажа».

85-89 балів:

- здобувач вищої освіти демонструє розуміння актуальності вибору п'єси, обраної для кваліфікаційної вистави, але в недостатній мірі володіє навичками аргументації;

- здобувач вищої освіти демонструє свідоме, глибоке засвоєння і розуміння теоретичного програмного матеріалу з дисципліни «Майстерність актора», але допускає помилки у володінні професійною термінологією;

- здобувач вищої освіти демонструє знання етапів роботи над роллю методом «дієвого аналізу»;

- здобувач вищої освіти демонструє знання законів логіки розвитку характеру сценічного персонажа в «запропонованих обставинах» п'єси і ролі;

- здобувач вищої освіти демонструє вміння створювати схему сценічного спілкування свого персонажа в загальній системі взаємовідносин між дійовими особами п'єси;

- здобувач вищої освіти не в повній мірі демонструє вміння аналізувати зміст художньо-естетичної інформації, яку транслює глядачеві в процесі «сценічної дії»;

- здобувач вищої освіти теоретично обґрунтовує вибір гриму та костюму для «сценічного персонажа».

75-84 балів:

- здобувач вищої освіти демонструє розуміння актуальності вибору п'єси, обраної для кваліфікаційної вистави, але недостатньо володіє навичками аргументації;

- здобувач вищої освіти демонструє неглибоке засвоєння та розуміння теоретичного програмного матеріалу з дисципліни «Майстерність актора», допускає помилки у володінні професійною термінологією;

- здобувач вищої освіти допускає помилки у визначенні та характеристиці етапів роботи над роллю методом «дієвого аналізу»;

- здобувач вищої освіти демонструє знання законів логіки розвитку характеру «сценічного персонажа» в «запропонованих обставинах» п'єси і ролі;

- здобувач вищої освіти не в повній мірі вміє створювати схему сценічного спілкування свого персонажа в загальній системі взаємовідносин між дійовими особами п'єси;

- здобувач вищої освіти не в повній мірі демонструє вміння аналізувати зміст художньо-естетичної інформації, яку транслює глядачеві в процесі «сценічної дії»;

- здобувач вищої освіти теоретично обґрунтовує вибір гриму та костюму для сценічного персонажа.

71-74 бали:

- здобувач вищої освіти надає помилкове пояснення щодо актуальності п'єси, обраної для кваліфікаційної вистави, не володіє навичками аргументації;

- здобувач вищої освіти демонструє неглибоке засвоєння та розуміння теоретичного програмного матеріалу з дисципліни «Майстерність актора», не володіє професійною термінологією;

- здобувач вищої освіти допускає помилки у визначенні та характеристиці етапів роботи над роллю методом «дієвого аналізу»;

- здобувач вищої освіти демонструє нерозуміння законів логіки розвитку характеру «сценічного персонажа» в «запропонованих обставинах» п'єси і ролі;

- здобувач вищої освіти допускає помилки і неточності у створенні схеми «сценічного спілкування» свого персонажа в загальній системі взаємовідносин між дійовими особами п'єси;

- здобувач вищої освіти не в повній мірі демонструє аналітичні навички у визначенні змісту художньо-естетичної інформації, яку транслює глядачеві в процесі «сценічної дії»;

- здобувач вищої освіти теоретично неглибоко обґрунтовує вибір гриму та костюму для «сценічного персонажа».

60-69 балів:

- здобувач вищої освіти надає помилкове пояснення, щодо актуальності п'єси, обраної для кваліфікаційної вистави, не володіє навичками аргументації вибору;

- здобувач вищої освіти демонструє неглибоке засвоєння та нерозуміння теоретичного програмного матеріалу з дисципліни «Майстерність актора», не володіє професійною термінологією;

- здобувач вищої освіти допускає помилки у визначенні та характеристиці етапів роботи над роллю методом «дієвого аналізу»;

- здобувач вищої освіти демонструє нерозуміння законів логіки розвитку характеру «сценічного персонажа» в «запропонованих обставинах» п'єси і ролі;

- здобувач вищої освіти не знає, як будувати схему «сценічного спілкування» свого персонажа в загальній системі взаємовідносин між дійовими особами п'єси;

- здобувач вищої освіти не в повній мірі демонструє аналітичні навички у визначенні змісту художньо-естетичної інформації, яку транслює глядачеві в процесі «сценічної дії»;

- здобувач вищої освіти теоретично неглибоко обґрунтовує вибір гриму та костюму для «сценічного персонажа».

35-59 балів:

- здобувач вищої освіти не може пояснити, в чому полягає актуальність п'єси, обраної для кваліфікаційної вистави, не володіє навичками аргументації вибору;

- здобувач вищої освіти демонструє незрозуміння теоретичного програмного матеріалу з дисципліни «Майстерність актора», не володіє професійною термінологією;

- здобувач вищої освіти не може визначити та охарактеризувати етап роботи над роллю методом «дієвого аналізу»;

- здобувач вищої освіти не розуміє законів логіки розвитку характеру «сценічного персонажа» в «запропонованих обставинах» п'єси і ролі;

- здобувач вищої освіти не знає, як будувати схему сценічного «спілкування» свого персонажа в загальній системі взаємовідносин між «дійовими особами» п'єси;

- здобувач вищої освіти не може визначити зміст художньо-естетичної інформації, яку транслює глядачеві в процесі сценічної дії»;

- здобувач вищої освіти теоретично неглибоко обґрунтовує вибір гриму та костюму для сценічного персонажа.

1-34 бали:

- здобувач вищої освіти не може пояснити, в чому полягає актуальність п'єси, обраної для кваліфікаційної вистави, не володіє навичками аргументації вибору;

- здобувач вищої освіти не знає теоретичного програмного матеріалу з дисципліни «Майстерність актора», не володіє професійною термінологією;

- здобувач вищої освіти не може визначити та охарактеризувати етапи роботи над роллю методом «дієвого аналізу»;

- здобувач вищої освіти не розуміє законів логіки розвитку характеру «сценічного персонажа» в «запропонованих обставинах» п'єси і ролі;

- здобувач вищої освіти не знає, як будувати схему «сценічного спілкування» свого персонажа в загальній системі взаємовідносин між «дійовими особами» п'єси;

- здобувач вищої освіти не розуміє змісту художньо-естетичної інформації, яку транслює глядачеві в процесі «сценічної дії»;

- здобувач вищої освіти теоретично не може обґрунтувати вибір гриму та костюму для сценічного персонажа.

Оцінка кваліфікаційного екзамену виставляється за національною та європейською шкалами за такою системою:

За шкалою ЕСТ S	За шкалою Університету	За національною шкалою
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)
C	75 – 84 (добре)	
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)
E	60 – 69 (достатньо)	
FX	35 – 59 (незадовільно)	2 (незадовільно)
F	1 – 34 (незадовільно)	

V. ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. Київ: Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с. Серія «Альма-матер».

2. Безгін О. І. Фахові особливості театральної освіти: монографія. Київ: Освіта України, 2013. 291 с
3. Безклубенко С. Д. Теорія культури: Навч. посібник. Київ: [б. в.], 2002. 323 с.
4. Бутенко Н. Ю. Комунікативні процеси у навчанні: підручник. Київ: КНЕУ, 2003. 383 с.
5. Гринишина М. О. Театр української драматургії: Сучасна та класична українська п'єса на сценах театрів у 1930-х роках / ІПСМ АМУ. Київ. Інтертехнологія, 2006. 283 с.: іл.
6. Гринишина М. О. Театральна культура рубежу ХІХ–ХХ століть: Реалізм. Дискурс / ІПСМ НАМ України. Київ. Фенікс, 2013. 344 с.: іл.
7. Єрмакова Н. П. Березільська культура: Історія, досвід / ІПСМ НАМ України. Київ. Фенікс, 2012. 512 с.
8. Кайдалова Л. Г., Пляка Л. В. Психологія спілкування: навч. посібник. Харків: НФаУ, 2011. 132 с.
9. Курбас Л. С. Березіль: Із творчої спадщини. Київ: «Дніпро», 1988. 518 с.
10. Танюк Л. Слово, театр, життя: Вибране: У 3 т. Київ. 2003. 1100 с.
11. Український театр ХХ століття: Антологія вистав / за заг. ред. М. Гринишиної; Ін-т проблем сучасного мист-ва НАМ України. Київ. Фенікс, 2012. 944 с.: іл.; вкл.: 16 с.

Додаткова:

1. Вірченко Т. І. Художній конфлікт в українській драматургії 1990–2010-х років: дискурс, еволюція, типологія: монографія / ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». Кривий Ріг: Видавничий дім, 2012. 336 с.
2. Клековкін О. Ю. THEATRICA: Практика сцени. Лексикон / ІПСМ НАМ України. Київ. АртЕк, 2010. 448 с.
3. Клековкін О. Ю. THEATRICA: Лексикон / ІПСМ НАМ України. Київ. Фенікс, 2012. 800 с.

4. Коломієць Р. Г. Традиції, канони і новації українського театру: Початок XIX - початок XX ст. / ІПСМ АМУ. Київ. Інтертехнологія, 2008. Кн. 1. 136 с.

5. Культура української фахової мови: навч. посіб. / укладачі Л. І. Мацько, Л. В. Кравець. Київ: Видавничий центр «Академія», 2007. 360 с.

6. Локарева Г.В., Кривошеєва О. В. Діагностика сформованості готовності майбутнього актора до професійної діяльності: наукове видання. Запоріжжя: ЗНУ, 2024. 80 с.

7. Локарева Г. В., Кривошеєва О. В. Ігровий тренінг у професійній підготовці майбутнього актора: від теорії до практики : монографія / за наук.ред. Г. В. Локаревої. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2025. с. 292.

8. Локарева Г.В., Стадніченко Н.В. Підготовка майбутнього актора до професійного спілкування: теоретичний та практичний аспекти: монографія. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2019. 428 с.

9. Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І.К. Карпенка/ Збірник наукових праць. Київ-Черкаси. КНУТКТ; видавець Чабаненко Ю., 2009, 522 с.

10. Сагіна Ю.В. Культурологічні аспекти взаємовідносин сучасного театру та глядача: на матеріалі одеських театрів: автореф. дис....канд. мистецтвознава: 26.00.01/Харківська держ. академія культури. Харків, 2009. 20 с.

11. Словник-довідник професійного тезауруса майбутнього актора / наук. редакція: Г. В. Локарева, Ю. В. Гончаренко. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2020. 300 с.

12. Стадніченко Н. В. Діагностика сформованості професійного спілкування майбутнього актора: наукове видання, методичні рекомендації / заг.ред. Г. В. Локарева. Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 70 с.

13. Стадніченко Н. В. Сценічне мовлення як засіб вербального спілкування майбутніх акторів. *Аспекти мистецької освіти в сучасному українському соціокультурному просторі*: матеріали Всеукраїнського наук. симпозіуму (Київ, 24 квітня 2014 р.), Київ: Президія НАМ України, 2014 р. 3 с.

URL: http://www.icr.kiev.ua/ukr/24_kvitnja_2014_r__Naukovii_simpoziium/ (дата звернення: 08.09.2017).